

SPRÁVA Z PRACOVNÉHO STRETNUTIA NÁRODNÉHO KONZULTAČNÉHO PANELU KULTÚRNE DEDIČSTVO V KONTEXTE GLOBÁLNYCH ZMIEN NA UMB V BANSKEJ BYSTRICI

REPORT OF THE MEETING OF NATIONAL CONSULTING PANEL CULTURAL
HERITAGE IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHANGES ON UMB

Ivan Murin, Jana Jaďuďová, Iveta Marková

PhDr. Ivan Murín, PhD., RNDr. Jana Jaďuďová, PhD., prof. RNDr. Iveta Marková, PhD., Univerzita Mateja Bela, Fakulta prírodných vied, Katedra životného prostredia, Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: ivan.murin@umb.sk

Dňa 14. októbra 2015 sa na Rektoráte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici stretli členovia Národného kultúrneho panelu (ďalej len NKP) ako poradného orgánu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktorí boli do uvedeného panelu menovaní ministrom školstva. Aktuálne menovanými členmi NKP delegovanými ich inštitúciou sú:

Radoslav Ragač, Slovenský národných archív
Tadeusz Zasepa, Katolícka univerzita v Ružomberku
Matej Hanula, Historický ústav SAV
Katarína Chmelinová, FF UK Bratislava
Ivan Murin, FPV UMB Banská Bystrica
Marek Šmid, Trnavská univerzita v Trnave
Janka Hečková, UKF Nitra
Katarína Krištofová, Slovenská národná knižnica
Vladimír Kysel', Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru SEUK
Juraj Zajonc, Ústav etnológie SAV
Pavol Šimunčíč, Ministerstvo kultúry SR
Petra Klobušická-Krnáčová, Národné osvetové centrum
Štefan Šutaj, Spoločenskovedný ústav SAV
Dana Kľučárová, ÚLUV Bratislava
Alena Maková, Slovenský národný archív
Mária Španková, Ministerstvo vnútra SR
Katarína Kosová, Pamiatkový úrad SR
Matej Ruttkay, Archeologický ústav SAV
Ľubica Pitlová, MŠVVaŠ SR

Každoročné stretnutie je venované bilancii činnosti NKP zameranej predovšetkým na výskumnú prioritu Kultúrne dedičstvo v kontexte globálnych zmien a hlavný organizátor Katedra životného prostredia pokračuje v tradícii organizovania okrúhlych stolov (9. jún 2010, 16. marec 2012). Ivan Murin z Katedry životného prostredia FPV UMB otvoril a viedol pracovné stretnutie Národného konzultačného panelu, úvodom požiadal prodekana FPV UMB v Banskej Bystrici Jána Spišiaka, ako zástupcu hostiteľskej univerzity o slávnostný príhovor. Zástupca MŠVVaŠ SR Ľubica Pitlová predstavila postavenie

ministerstva vo vzťahu ku výskumu kultúrneho dedičstva, následne Ivan Murin, FPV UMB oboznámil prítomných so štatútom NKP. K štatútu zniesol pripomienku menovaný člen Pamiatkového úradu SR, ktorý navrhol, aby bol NKP otvorený aj pre iné organizácie, ktoré prejavia záujem. Účastníci pracovného stretnutia NKP akceptovali danú pripomienku, ktorú navrhli doplniť do štatútu NKP.

Kľúčová pozornosť sa venovala prehľadu aktivít JPI Cultural Heritage and Global Change : a New Challenge for Europe. Chronológiu zadefinovania tejto výskumnej priority v Spoločnom európskom výskumnom priestore (ERA) predstavuje :

- rok 2009, ako konštituovanie zámeru Spoločného projektovania vedeckých priorít (JPI) na základe rozhodnutia Rady ministrov EU, ktorú prijali všetky ministerstvá štátov EU zodpovedajúce za vedu a výskum,
- v roku 2010 výzýva Ministerstva školstva SR všetky subjekty výskumu v SR na nominácie do 10 prioritných oblastí výskumu,
- Katedru životného prostredia FPV UMB a jej zástupcu Ivana Murina požiadal koordinátor priority Ministerstvo školstva a výskumu Talianskej republiky o expertné zastupovanie na ustanovujúcom stretnutí 26.III.2010 v Ríme,
- dňa 16.VII.2010 - Zostavenie pracovných skupín , prijatie Slovenska za riadneho člena JPI CH nominovaním našej univerzity UMB Ministerstvom školstva SR ako koordinačného miesta Slovenska so zastupovaním jeho zamestnancov - Ivana Murina v Správnej rade a Radoslavy Kanianskej v Exekutívnej rade,
- od 2010 do 2015 sa UMB podieľala na vymedzení základných kritérií pre Správnu radu, Výkonný výbor, Vedecký výbor, Indexy Strategických vízií, Strategickú výskumnú agendu, Akčný plán ako aj súčinnosť priorít výskumu s Horizont 2020.

Najvýznamnejšie aktivity reprezentuje vytvorenie Strategickej výskumnej agendy (SRA) prijatej Európskou komisiou Všeobecným direktoriátom pre výskum a inovácie jej zosúladenie s prioritami Horizont 2020. Najvýznamnejšie slovenské inštitúcie vo výskume environmentálnych a sociálnych zmien v dopade na hmotné, nehmotné a digitálne dedičstvo sa spojili do koordinovaného postupu a navrhli tieto slovenské priority :

- kultúrne dedičstvo – identita a etika,
- prírodné dedičstvo krajiny,
- pochopenie a výskum hodnôt kultúrneho a prírodného dedičstva,
- výskum foriem vzdelávania a diseminácie poznatkov,
- pochopenie environmentálnych a sociálnych zmien v súčasnosti,
- objavenie mechanizmov predchádzania dopadov globálnych zmien na kultúrne a prírodné dedičstvo,
- historická integrita a súčasné použitie pamiatok a kultúrnej krajiny,
- výskum adaptácií človeka sa na globálne zmeny,
- revitalizácia prvkov hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva,
- dedičstvo pamiatok, dedičstvo v industriálnom a urbánnom prostredí,
- digitálne obsahy dedičstva,
- deinštitucionalizácia problematiky kultúrneho dedičstva a živá kultúra.

Za druhý významný krok považujeme zrealizovanie prvých dvoch spoločných výziev Heritage Pilot Call a Heritage Plus na predkladanie projektov v rokoch 2013 a 2015. Slovenská republika sa zatiaľ nepripojila k spoločnému projektovaniu týchto dvoch pilotných

výziev, ďalších výziev sa však univerzity a výskumné inštitúcie budú môcť zúčastniť. Na zasadaní prezentovali členovia panelu svoj vedecko-výskumný potenciál pre spájanie sa v európskych výskumných konzorciách a tak postupne odznali prezentácie jednotlivých členov panelu podľa priloženého rokovacieho programu pracovného stretnutia.

Súčasťou stretnutia boli voľby predsedu a podpredsedu panelu v zmysle štatútu NKP. Skrutátorom volieb bola Iveta Marková a tajným hlasovaním bol do funkcie predsedu panelu zvolený Ivan Murin ako zástupca univerzít a vedecko-výskumných inštitúcií zriadených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a podpredsedníčkou bola zvolená Petra Klobušická-Krnáčová ako zástupca inštitúcií realizujúcich vedecký výskum zriadených Ministerstvom kultúry SR. Slovenský vedecko-výskumný potenciál pre Akčný program JPI CH ponúka príležitosť pre podporu rozvoja nášho prírodného a kultúrneho dedičstva na medzinárodnej platforme.